

Szerkesztőségi iroda:

Nagybeeskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRAJER LAJOS.

Előfizetési árak:

Egész évre — — — 24 kor
Félévre — — — — 12 .
Negyedévre — — — — 6 .
Egy órára — — — — 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetései irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybeeskerek, 1911.

XL. évfolyam 138. szám.

Kedd, június 20.

Monarchiánk és az albán kérdés.

— június 20.

(Sz. S.) Az osztrák-magyar diplomácia valóban fényes győzelmet aratott azzal a tapintatos eljárás és az őszinte barátság sugallotta intervenciójával, a melylyel a török kormányt rávenni iparkodott arra, hogy kellő engedékenységgel és az ősi albán szokások lehető kimelésével békejobbot nyújtson annak a jobb sorsra érdemes fajnak, amely nemcsak a multiban volt a szultánok és az ozmán birodalomnak legmegbízhatóbb támasza, hanem a szláv áradattal szemben hivatva van, hogy a jövőben is támasza és oltalmazója legyen a török uralomnak.

Amidőn örömmel konstatáljuk, hogy néhány magyar lapnak tájékoztatására valló felfogásával szemben a konstantinápolyi kormány és a komolyabb irányú török sajtó őszinte elismeréssel adózik diplomáciánk kétségbevonhatatlan jóakarátának, mindenekelőtt appreciálni kívánjuk azt a ténnyt, hogy külügyi kormányunk latba vetvén nyomatékos szavát a béke érdekében, még kísérletet sem tett arra nézve, hogy a bonyolult külügyi helyzetet a véderőjavaslatok parlamenti biztosítása érdekében kihasználja.

Nem szorul ugyanis bizonyításra az, hogy a Balkán viszonyok megromlása erős argumentumot szolgáltatna a kormány kezében azok ellen, a kik ezeket a javaslatokat minden áron megostromolni akarják. De ugyanaz az őszinte és becsületes szellem, mely Magyarország és Ausztria kormányait arra készítette, hogy a hadsereg korszerű reformját épen a béke idején vigyék dűlőre, nyilatkozik meg a külügyek irányításában is.

Mert ime a külügyminiszter a külföldi államokban annyira gyakori s oly sokszor

bevált példák teljes figyelmen kívül hagyásával ép akkor a legjobban fáradozik a béke biztosításán, amikor Magyarország és Ausztriának a védelem fokozását célzó nagy terheket is kell vállalni. Ez talán kevésbé furfangos taktika, mint aminő más országok kormányzataiban ilyenkor megnyilvánulni szokott, de mindenestre becsületes és bizalmatgerjesztő politika.

A külügyi hivatal sikerének jelentőségét egyébként nem csekély mértékben emeli az a körülmény, hogy röviddel azelőtt megelőzte azt Oroszországnak nagy kudarca.

Az orosz intervenció nem vezethetett sikerre. Nemcsak azért, mert formailag brüssz és tapintatlan volt, hanem határozott visszautasításban kellett részesülni azért is, mert ez a lépése Oroszországnak a török birodalom belső ügyeibe való beavatkozásnak a jegyében ment végbe.

Azonkívül pedig ez a közbelépés talán nem is annyira a pártolásra méltó albánok, mint inkább a lázadást szító Montenegró érdekében történt.

Ellenben Aehrenthal akciója formailag és lényegileg egyaránt megtámadhatatlannak bizonyult. S pedig nemcsak Konstantinápolyban minősítették azt annak, hanem az európai államok kancellárjai és külügyminiszterei is, akik pediglen határozottan elutasító magatartást tanúsítottak az orosz akcióval szemben, a tanúsítottak az orosz ben honorálják a Ballplatz tapintatos és időszerű intervencióját.

S így alapos az a föltevés, hogy az osztrák-magyar diplomáciának ez a legújabb sikere, mely nyomon követte az orosz kudarcot, még inkább meg fogja szilárdítani Ausztria-Magyarország tekintélyét és befolyását az egész Balkánon.

Külügyi politikánknak ezen legújabb

s a magyar sajtó által eddigelé még kellőleg nem is méltányolt sikere pedig annál nagyobb figyelmet érdemel, mivel ezuttal nemcsak a kezdeményezés indult ki a Ballplatzból, hanem az akció keresztülvételében is mindvégig teljesen önállóan járt el a külügyi hivatalunk.

— Rónay Jenő beszámolója. Rónay Jenő nyug. főispán, a nagykomlói kerület népszerű és közszeretben álló országgyűlési képviselője tegnapi délután tartotta meg beszámoló beszédét kerülete székhelyén, ahol nagy ünnepélyességgel fogadták. Rónay vasárnap reggel 8 órakor érkezett meg Nagyikinda felől s kíséretében voltak: báró Hauser Károly, Horváth Zoltán főszolgabíró, Chervinszky bankigazgató, Bayer Lajos ügyvéd és még többen. A népszerű képviselőt a náköfalviai 30 kocsi-val és lovasbandériummal, a nagykomlóiak pedig 35 kocsi-val és nagy lovasbandériummal fogadták. Elsőnek Vogel István pártelnök üdvözölte Rónayt, majd Garabos, Szenthubert, Károlyliget, Kisoros, Kiskomlós, Szentborbála és Vizesd községek élén ifj. Tullics György tb. főszolgabíró intézett üdvözlő beszédet Rónayhoz, aki nagy és diszes kísérettel vonult be a községbe s utján mindenütt a lakosság élénk és lelkes ovációja fogadta. A beszámolóbeszéd a nagyvendéglő helyiségeiben folyt le, amely a szorongásig megtelt közönséggel, melynek egy része nem is fért el a tágas helyiségekben. Rónay Jenő beszámoló-beszédében vázolta a tett a harmadik egyetem kérdéséről is, amelyet ő mint ismeretes, a parlamentben elmondott beszédében Szeged számára követelt. A rengeteg közönség mindvégig feszült figyelemmel kísérte a beszámolót, melynek végén percekig tartó lelkes ovációkban részesítette Rónayt, aki Nagykomlósról még a tegnapi nap folyamán elutazott. A bucsuzás természetesen szintén ünnepélyes keretben folyt le s Rónayt rengeteg kocsis, diszes

„TORONTÁL“ tárcája.

Jó tettért jót várj.

Saintongeban, beszélte Dubois, egy kis birtokom van; százötven esztendővel ezelőtt vette a dédapám egy darab kenyéret egy vén nemesből, ki szabadulni igyekezett tőle, mert az egész családja kihalt és ő egyedül maradt a világon és az volt a meggyőződése, hogy az ódon udvarházban kísértetek járnak. Az én családom azonban sohasem vett észre semmit.

Négy nemzedék nőtt fel benne minden katasztrófa nélkül, kivéve ami közös a boldogtalan emberi állattal. A dédapám egész nyolcvankilenc évet élt a birtokon; a nagyapám közel járt a száz esztendőhöz; apám, anyám szintén hosszú időt éltek.

Mikor a vagyon rám szállott, közel jártam a negyvenhez. Én nagyon szerettem Saintonget, ott töltöttem tizenkét hónap közül hetet felsőmagányban. Lakásomat minden fényűzés nélkül, de annál kényelmesebben rendeztem be. A konyhámban kitűnő szakácsnő, körülöttem dolgozó, hallgatag és ügyes inas látta el a teendőket, míg a kertészem pompás gyümölcsökkel és fűszerekkel látta el asztalomat. Alapjában véve adhatnák-e a milliárdok is ennél többet egy halandó teremtesnek? Egy vasárnap délután békésen olvastam a kandallóm tőze előtt, mert közeledtünk novemberhez s az északi szél csipősen fujt. Ugyszólván egyedül voltam otthon. A szakácsnőt kivéve cselédek a szomszéd községbe mentek bucsúra, csak estére vártam őket haza.

Letettem az ujságot és szivarra gyújtottam, mikor beszédet hallottam az előszobában. A vén szakácsnő érdes hangja váltakozott egy halk, félénk hanggal.

— Legfelebb egy kis kenyéret, meg vizet adhatok! — mondta a szakácsnő. Nincs jogom prédálni a gazdám holmiját. Egyetek, aztán álljatok odább, mert ez nem korcsma.

A halk hang könyörgött. Kíváncsiságtól ingerelve kinyitottam az ajtót s kitekintettem az előszobába. Három vézna alak állott az ajtóban a vén, hajszos szakácsnő előtt: egy serdülő és két kis leányka.

Elfakult ócska ruházat fődte te tüket, a szél, az eső és a nap elsütötte bőrüket. A nagyobbik lány beesett fakó arcával, vörhenyes hajával a nyomor valóságos megtestesülése volt.

— A kis hugom nem képes többé járni! sóhajtott. Nem, egy lépést sem mehet... Egészen kivérzett a lába.

Valóban úgy volt; vér szűrődött át a rongyos cipője repedésein.

— Nos, mondtam, hát pihenjétek ki magatokat.

És a szakácsnőhöz fordultam:

— Adjon nekik hideg sültet, kenyéret, gyümölcsöt, meg egy kis bort.

A szakácsnő, ha nem kellett a felelősséget magára venni, elég vendéglátó természetű volt.

— Amint a ténsur akarja, dűnyögte.

Ami a leánykát illeti, egy ideig nagy zavarban volt, szeméit bámu'va meresztelte rám. Majd megindító hűvvel susogta:

— Köszönöm, uram! A jó isten fizesse meg!

Egy kis szobába szállásoltam be őket s meleg vizet vitettem be nekik, hogy megmosakodhassanak és kiáztathassák a kis leány lábát.

Mikor egy óra múlva bonyitottam hozzájuk, a kicsinyek jó aktak és kissé kitisztították az öltözetüket. A nagyobbtól megtudtam, hogy vándor komédiásoknak gyermekei, szüleik elhaltak és most neki kell a két kis hugáról is gondoskodni.

A legnagyobb őszinteség érzett ki minden szavából s mikor magukat kellően kipihenne távozni akartak a kis leánygyal, aki még mindig sántított, azt mondtam neki:

— Maradjatok itt éjszakára, látom, nagy szükségetek van a pihenésre.

— Oh, uram, mondta a lány, az isten bizonyosan meg fogja ezért áldani!

És könybe lábadtak a szemei.

Egy óra múlva, amint ismét elővettem az ujságot, sajtósájos zaj ütötte meg a fületem. Fölöttem fejemet. A vén szakácsnő rohant be hozzám magából kikelve, reszkető kezekkel.

— Ténsur, kiáltotta, a gyümölcsös kertből jövök; csak épen, hogy betudtam futni... Itt vannak!

— Ugyan kik vannak itt? kérdeztem elképedve.

— Nem tudom, ténsur. Azt hiszem, hogy épen a Foyart bandája!

Bár nem vagyok gyáva, nem jól éreztem magamat. Ez a rablóbanda rémületben tartotta egy idő óta az egész környéket s iszonyatos büntényeket követett el.

— Hányan vannak?

— Négyen.

Felkaptam az első kezeműgyébe eső fegyvert, egy vastag bunkót. Üvegcsőmpölés hallatszott; a banditák zárva találták az ajtókat, az ablakokon igyekeztek hát be. Kirohantam a folyósóra. Ha följuthattam volna az emeletre, löfegyvert szerezhettem volna, hogy védjem magamat.

Amint a szobából kijutottam, láttam a nagyobbik komédiás leányt a két testvérével. Előre nyújtott nyakkal hallgatózott és egy kis vörös tászkát tartott a kezében.

Egy marcona alak állott a lépcső alján és zárta el az utat az emeletre.

lovasbandérium és a nagyszámú közönség vidám zeneszó mellett a vasúthoz kísérté, ahol Róna Jeno szívélyes bucsut vett hiveitől.

A Salvarsanról.

Irtá: dr. Steiner Gyula központi főorvos.

Midőn a Salvarsan (606) felfedezőjét Ehrlich tanárt a németek császára most a kegyelmes címmel kitüntette, őt valóságos belső titkos tanácsosának kinevezve, csak hálások lehetünk dr. Fialowski barátomnak, ki most megemlékezve szeréről, a nagy tudósok néhány sort szentel, illetve őt újból a nagybecskereki közönség emlékeztetése hozza, hisz már-már feledésbe ment, holott a múlt év őszén itt annyit irtak és beszéltek róla.

Miért késelt mostanáig Vilmos császár kitüntetése, miért nem bírtak ő reá is suggestív hatással a lapok közleményei, hogy ő is elragadtatta volna magát, hiszen az orosz cár, a spanyol király már rég kitüntette. Ezen gondolkodtam sokáig én is úgy hallottam e titkot magyarázni, hogy Koch Róbert a tuberculosis bacillus felfedezőjével már megjárta egyszer a császár, midőn annak idején bejárta az egész világot ama hír, hogy Koch a tuberculosis gyógyszerét is felfedezte.

„Boldog vagyok, hogy az én uralkodásom alatt az én országomban történt e világra szóló felfedezés”, így szólott akkoriban a németek császára és Kochot nyomban kitüntette.

Tudjuk, hogy Koch felfedezése nem vált be és így természetes, hogy midőn most újból ilyen világra szóló felfedezés járta be az összes lapokat — azt határozottan tudom, hogy Ehrlich akarátán és tudtán kívül, hisz eleget hangoztatta ő maga is, hogy várjunk még a dicsérrel — a németek császára óvatosan várt, várt mostanáig, míg határozottan meggyőződhetett a vett jelentésekből, hogy a szer bevált, hogy e szer nagy kincs az orvostudomány kezében, hogy a Nobel-díj nyertese, Ehrlich, nem hiába kutatott 27 éven keresztül és hogy a kitüntetést megérdemelve, azt neki meg is adta.

Ha most én is néhány sort szentelek a nagy kitüntetettnek és szerének, a Salvarsan-nak, természetesen csak azért, hogy folytassam Fialowski adatait és azokból az orvosoktól is közöljek egyeseiket, kik dicsérőleg nyilatkoznak a szeréről, mert ha csak az ő tapasztalatait, illetve az általa olvasottakat és itt felsoroltskat mérlegeljük, t. i. hogy az egyiknél epileptiform görcsöket, a másiknál vaktságot, egy harmadiknál siketséget, egy negyediknél bénulást, sőt egy ötödiknél halált is okozott, azon, hogy mire való is volt az a kitüntetés és bátran hihetünk, hogy a német császárt újból becsapták!

Nem kérem! A német császárt nem csapták be, a szer egyes esetekben, jól tessék megérteni, egyes esetekben csodát művel.

Zeissl tanár Bécsben így nyilatkozik: 100 gyógyított betegem közül 4 panaszokodott hosszabb ideig tartó fájdalomról, lázat alig észleltem, a maculás és papulás szifilidek gyorsabban

— Menjünk be! — mondtam a gyermekeknek.

Pár perc múlva mindnyájan a dolgozó szobámban voltunk, melynek az ajtóját bezártam és elrezteltem. Durva léptek zajától visszhangzott a folyosó, miközben az ablaktáblákat is volt időm becsukni.

A szakácsnő lámpát és egy pár gyertyát gyújtott.

Végre egy rekedt hang szólalt meg, melyet erős lábrugás kísért az ajtónkba.

— Nyisd ki! Különbén baj lesz!

Minden válasz hasztalan lett volna. Csöndben maradtunk. Jobb kezemben szorongattam a bunkót, míg a bal kezembe egy nehéz papírnehezéket fogtam.

Az ajtót hirtelen betörték; négy bandita rohant be vászondarabokkal takart arccal, melyeken lyukak voltak vágva a szemek számára.

Vaktában egész erővel közéjük dobtam a nehezéket; valamelyiket érthette, mert dühös ordítás hangzott fel, melyet lövés kísért.

És ekkor sajátos dolog történt. A komédiás lány elébem állott, egy éles kést kapott ki a vörös táskájából, olyant, aminőket mutatványok közben a deszkafalra festett alakba szokott dobálni.

A kés kiröpült a kezéből és a legközelebb álló bandita torkába furódott, aki hörögve ordított. Villámgyors egymásutánban még három más kés röpült ki, melyek közül egy sem tévesztette el a célját.

Két bandita a földön nyult el, a másik kettő rémülten menekült. A földön fetregőket hamarosan megkötöttem.

A fiatal lány pedig állt egy helyben, ártatlan arccal, mind amellet kissé reszketve.

— Ugy-e bár, megmondtam uram, hogy a jó Isten megfizet a jószágért, mondta.

J. H. Rasny.

viszafelődtek, mint bármely higanyos gyógyítástól, gyorsan megtisztultak a száj, a nyelv és garat nyálkahártya fekélyei.

Grouven tanár Halle: Rendszerint gyorsan meginduló javulást sokszor előzetes lokális renecio nélkül észleltem, többször azonban csak ismételt injekció után állt be gyógyulás.

Bettmann tanár Heidelberg: Hőemelkedés és a befecskendezett hely fájdalmas beszűrődésén kívül hasmenést is észleltem, egyéb súlyosabb következményeket nem tapasztaltam.

Schultz tanár Strassburg: Néha csekély hőemelkedések, 2 esetben gyorsan muld hasmenés. A primár jelenségek 5—8 nappal az injekció után gyógyultak. Mirigydaganatok 14—15 nap alatt multak el.

Érdekes ezen tanárnak egy másik nyilatkozata: Egy nagyon súlyos szifilisz eset nagyfoku gyengeség miatt először 0.3 grammot kapott a szerből. Másnap már megszűntek a leghevesebb csontfájdalmak, négy hét múlva 0.45 grammot kapott vénába fecskendezve. Már az első injekció után jelentékenyen megjavult az általános állapot, a második injekció után elhalt csontreszek távoztak a fibuláról (szivkapocs) és a csontgenyenyedés megszűnt. *Hangsúlyozom, így szól a tanár, hogy ezen rendkívül leromlott beteg, ki maga is orvos, a két befecskendezést nagyon jól tűrte.*

I. E. R. Mc. Donagh London: Csak lokális vizenyőt és csak egyszer erythemát (bőrpirt) észleltem oltás után. A primár jelenség rövid idő alatt meggyógyul, a mirigydaganatok eltűnnek és secundár tünetek nem támadnak. Már meglevő secundár tüneteknél fényes eredményt értem el.

Itt van Weintraud tanár Wiesbadenben, ki 2—3 intravenosus injekciót alkalmaz, akut esetekben 4—5 héten belül, amint azt maga Ehrlich velem közölte legutóbb hozzám intézett levelében. Az erre vonatkozó passzus szóról-szóra így hangzik:

„Ich möchte mir noch den Hinweis erlauben, dass die beste Behandlung darin besteht, dass die intravenöse Injection 2—3-mal wiederholt wird. So verfährt z. B. Weintraud in Wiesbaden, der innerhalb eines Zeitraums von 4—5 Wochen 3-mal intravenös injiziert und zwar mittlere Dosen von 0.4—0.5 bei Männern. Er teilt mir mit, dass nach diesem Vorgehen Wassermann in über 90% der Fälle negativ wird.“

Feltételezhető-e, hogy ilyen hírneves tanár, mint Weintraud folytatná-e ezen kezelést, ha csak egy esetben is súlyosabb komplikáció zavarta volna meg a gyógymenetet.

Nem volnék azonban igazságos, ha be nem írnám, amit Stühner müncheni orvos tanár is kifejez, mint azt Fialowski is közli, hogy a terapia sterilisans magna még nincsen elérve, a hiba azonban nem a szerben, hanem annak alkalmazási módjában keresendő. A helybeli központi kórházban kezdettől fogva máig 230 izomközi oltást és 2 hónap óta 87 intravenosus injekciót végeztem és habár a gyógyulás nem minden esetben volt teljes, egyes esetekben azonban igenis csodát művelt, különösen ott, hol jód és higany nyál nem értünk célt. Ezen összesen 337 esetben azonban hála a jó Istennek siketség, vaktság, bénulás nem lépett fel, halálesetünk sem volt, amely utolsó körülmény mellett tanuskodhatik dr. Fialowski maga is, hisz mint törvényszéki orvos ilyen boncolásnál nem vett részt. Egy súlyosabb komplikációm volt, nagyfoku vérhányás és magas lázzal, az illető szivhajos volt, de azért az sem halt meg. Megfigyeléseim azt bizonyítják, hogy a:

1. Salvarsan nélkülözhetetlen gazdagodását jelenti az orvosi szerekeknek, még ha vele csak olyan eredményt is lehet elérni, mint a higanynyál, nem lévén annyi káros utóhatása.

2. Bizonyos, hogy azon esetekben, melyekben a higany nem használ, 606 al teljes eredményt lehet elérni.

3. Egy befecskendezés a legrosszabb esetben is azt eredményezi, amit eddig 5—6 hetes higany kurával lehetett elérni.

4. Előnye a higannyal szemben, hogy a beteg kórházi tartózkodása minimum 4 nap, maximum 16 nap; az elsődleges tünetek ily rövid idő alatt egy csapásra visszafelődve, a fertőzés veszélye kisebb és a beteg aránylag kisebb idővesztéssel megóvja környezetét a fertőzés veszélyétől.

Hogy milyen adag és hányszori beoltás szükséges az eddig észlelt recidivák megállításához az — és ezzel teljesen egyetértek dr. Fialowski-val — hosszu és komoly tanulmány tárgya lesz.

Fog-Krém
KALODONT
Szájviz

103—42.24

HIREK.

— Személyi hír. Dr. Dellimanics Lajos főispán és és neje tegnap délután kurjácskai birtokukra utaztak, ahonnan dr. Dellimanics főispán csütörtökön érkezik vissza Nagybecskerekre.

— A várcei főorvos és a pénztárnok jubileuma. Dr. Weiterschan József városunk köztisztviselőiben álló ügyvezető orvosa és Filó Róbert városi pénztárnok ma ünnepelték meg a város szolgálatában eltöltött 30 éves jubileumukat. E napot a két derék és érdemes tisztviselő barátai és ösmerősei valóságos ünneppá tették s úgy dr. Weiterschan orvost mint Filó pénztárost számosan keresték fel hivatalukban, ahol melegen gratuláltak nekik harminc éves szolgálati idejük évfordulója alkalmából. Mint értesülünk, a kaszinóbeli burasztaltársaság, melynek a két jubiláló városi tisztviselő is tagja, ma este nagyszabású ünnepséget fog rendezni a jubilánsok tiszteletére.

— Eljegyzés. Grandjean Andor eljegyezte Ambrózy Margitot.

— A temesvári kereskedelmi és iparkamarából. A temesvári kereskedelmi és iparkamara június hó 12-ikén tartja rendes havi ülést, amelynek napirendjén Torontál vármegye érdeklőleg a következő pont van: Torontál vármegye alispánjának megkeresése, Törökbecse község országos vásárainak kibővítése ügyében.

— A bányai ág. ev. egyházmegye közgyűlése Nagybecskerekben. Jelentették már, hogy a bányai ág. ev. egyházmegye az idén Nagybecskerekben tartja esperesi gyűlést. A gyűlés július 3., 4. és 5-én lesz s a bányai ág. ev. egyház számos előkelősége jön Nagybecskerekre. Az ág. ev. egyház nagybecskereki ünnepének sorrendjét az alábbiakban közöljük:

Július 3-án este ismerkedés a „Kaszinó” éttermében.

Július 4-én d. e. 8 órakor gyámintézeti bizottsági ülés az egyházi ülésteremben.

D. e. fél 9 órakor lelkesül urvacsora: osztja Reiser Mihály nándorhegyi lelkész.

D. e. 9 órakor gyámintézeti istentisztelet. Szónok: Soltész Gyula gyámintézeti elnök. Offertorium.

D. e. 10 órakor gyámintézeti gyűlés.

D. e. 11 órakor papi segélyegyleti gyűlés az egyházi ülésteremben.

D. u. 3 órakor lelkesül értekezlet. Felolvas: Jeszenszky Ignác nagyikindai lelkész.

D. u. 4 órakor elértekezlet az ülésteremben.

Július 5-én d. e. fél 9 órakor közgyűlés a templomban.

D. u. 3 órakor a közgyűlés esetleges folytatása.

A közgyűlés tárgysorozatát legközelebb közöljük.

— Kiténtetett tanítónő. A torontál vármegyei magyar közművelődési egyesület, mint ismeretes, Bakalovich Dóra nagybecskereki áll. elemi iskolai tanítónőt az iskolán kívüli oktatás terén kifejtett buzgó tevékenységéért száz korona jutalomdíjjal tüntette ki. Ezt a jutalmat ma délelőtt Wégling István igazgató a Magyar-utcai áll. el. iskolai tantestület jelenlétében adta át buzdító beszéd kíséretében a kiténtetett tanítónőnek, aki meghatva mondott köszönetet a kiténtetésért és az elismerő szavakért.

— Késül a járványkórház. A Temesvári-utca végén épülő városi járványkórház építési munkálatai a befejezéshez közelednek. Az építéssel már a napokban teljesen el fognak készülni s a város a járványkórházat legközelebb a jövő hét vége felé át fogja adni rendeltetésének.

— Munkásbaleset. A Nagybecskerekben épülő cukorgyárnál szombaton Lersch Vilmos építőmunkás egy meglazult állványt akart megigazítani. Szerencsétlenségére az állvány összedült s Lersch súlyos belső sérülésektel szedték ki a romok alól. A szerencsétlenül járt munkást kiszállították a kórházba. Sérülései súlyosak, de nem feltétlenül életveszélyesek. A baleset dolgában a rendőrség megindította a vizsgálatot.

— A nagyhid elzárása. A nagybecskereki rendőrkapitányság ezúton is értesíti a közönséget, hogy a Jenő főherceg-utca és a nagyhid feljárójának a keramitózása miatt a hidat holnaptól kezdve elzárja s így a forgalom körülbelül 14 napig a kishidon át bonyolítandó le. Ugyancsak holnaptól kezdve elzárják a Hunyadi-utcat is a forgalom elől, ahol a keramitburkolatot javítják ki, ez az uttest azonban csak 48 órára lesz a forgalom elől elzárva s így a Hunyadi-utcában már pénteken ismét megnyílik a közlekedés.

— **Uj ügyvéd.** Dr. Grcsity Pál, Grcsity M. alsóaradi gör. kel. szerb lelkész fia, az ügyvédi vizsgát szép sikerrel letette s mint értesültünk, ügyvédi irodáját Perlaszon nyitja meg.

— **Öngyilkosság a temetőben.** Véres esemény történt tegnap délután az itteni ág. ev. temetőben. Konecsni Mihály temetőgondnok ugyanis tegnap délután 6 óra tájban telefonon jelentette a rendőrségnek, hogy Meleghy Ákos itteni 50 éves megyei írnok a temetőben agyonlőtte magát. Dr. Menczer Izidor városi orvos és Deák Vidor rendőrhadnagy azonnal kimentek a temetőbe, segítségre azonban már szó sem lehetett, mert Meleghy, aki revolverrel sziven lötte magát, az orvosi vélemény szerint már órákkal azelőtt meghalt. A rendőrség a holttestet az elhunyt Somogyi-utcai lakására szállította, a honnan ma délután temették el kollégáinak és ösmerőseinek ószinte részvétele mellett. Az elhunyt felesége és öt gyermeke gyászolja. Az öngyilkos semmiféle magyarázó irást nem hagyott hátra, hozzátartozói azonban azt hiszik, hogy nagyfokú idegessége kergette a halálba, ami miatt már két ízben is öngyilkosságot kísérelt meg. Haláláról a család a következő gyászjelentést adta ki:

Alulírottak úgy a saját, valamint gyermekeik és a számos rokonság nevében megrendült szívvel tudatják, szeretett felejtetetlen férj, atya, testvér és rokon Meleghy Ákos f. évi június 19-én életének 50-ik évében hirtelen történt gyászos elhunytát. A megboldogult hült tetemei f. évi június hó 20-án, kedden délután 6 órakor fognak a gyászházban (Somogyi-utca 10. sz.) az ág. ev. szertartás szerint a helybeli ág. ev. sírkertbe nyugalomra helyeztetni. Nagybecskerek, 1911. június 10. Nyugodjék békében! Meleghy Ákosné szül. Gábor Vilma neje. Gizella, Erzsike, Annus, Dénes, Ákos gyermekei. Meleghy Mária szül. Eperjesy, mint anya. Ágoston, Béla, Géza és Aládár testvérei. Meleghy Béláné szül. Stecker Erzsébet, Meleghy Gézáné szül. Zimmer Mária, Meleghy Aladárné szül. Peragrin Melania sógornók.

— **Az áruló levélboríték.** Egy ismert gavallér két évvel ezelőtt 100000 koronával és egy ügyvéd bájos feleségével megugrott Amerikába. Ez a gavallér most egy barátjának egy aláírás nélküli hosszú levelet írt. Címzett a rendőrséghez fordult, ahol — sajnos — nem tudták megállapítani a levél íróját, Végre a szerencse kedvezett: Amikor a borítékot szét bontották, a rendőrség legnagyobb meglepetésére és öröme megtudták, ki írta a levelet. A sikkasztónak ugylátszik nem lévén borítékja, úgy segített magán, hogy a Tolnai Világlapjának czimszalaggal elilátott burkolatából készített egyet. Így tehát megtalálták a teljes címet és most már a sikkasztó uton van hazafelé.

Magyar közlélmzés. Ezt a címet vette fel az eddig is az egész országban elterjedt kitünő hírnévnek örvendő Csemege és Fűszerujság a társalapja A Konyha és A Bortermelő Bor s kereskedő. Az egyesített Magyar közlélmzés híven címéhez független szöszlője és előmozdítója a hazai közlélmzés minden ágának s ezért hatóságoknak élelmzési gyárosok és kereskedőknek, sőt minden háztartásnak nélkülözhetetlen lapja. A heilipot szerkeszti Lenkei Zsigmond Rozsa-utca 6. Félévre 8 korona.

A cukorgyár munkásai.

El akarták csalni a munkásokat. — A konkurrens vállalat manipulációja.

— Saját tudósítónktól. —

Nagybecskerek, június 20.

Kis hja, hogy az épülő nagybecskereki cukorgyárnál nagy zavart nem támasztott egy konkurrens vállalat. El akarta ugyan csábítani az itteni munkásokat s csak a rendőrség éber figyelmének és Reitter rendőrkapitány erélyes eljárásának köszönhető, hogy a zavarokat még idejekorán meg lehetett akadályozni.

Arról van ugyanis szó, hogy a biharmegyei Sarkad községben szintén épülőben van egy cukorgyár, amelynél munkászavargások voltak s a szerelő munkások egy része semmi szín alatt nem volt hajlandó a munkát folytatni s elhagyta a vállalatot.

Ez a vállalat más uton nem lévén képes a kilépett munkásokat pótolni, úgy akart magán segíteni, hogy az itteni cukorgyár szerelő munkásait igyekezett mindenféle hiu ígéretekkel rábírní arra, hogy itt hagyják abba a munkát s menjenek az ő gyárukhöz dolgozni.

A konkurrens vállalat egyik csehországi illetőségű mérnöke, Brdicka Jenő összekötésbe is lépett egy Perkovics Mátó nevű

boszniai illetőségű, itt dolgozó munkással, akinek a feladata volt elégtelenséget szítani a szerelők között s elcsalni őket az itteni munkától, ami a vállalatra nézve beláthatatlan károkat okozott volna s az üzem megnyitását nagyban veszélyeztette volna.

Rossman Győző rendőrfőmester tudomást szerzett a veszedelmes és lelkiismeretlen manipulációról és sikerült neki az elégtelenséget szító Brdickát kinyomozni s Reitter rendőrkapitány elé állítani, aki erélyesen kérdőre vonta Brdickát. Ez eleinte ötlethatolt, mindenféle ügyetlen mentségekkel igyekezvén szabadulni a hinárból, a rendőrkapitány szigorú fellépésére azonban beismerte, hogy állítólag a sarkadi cukorgyár igazgatójától nyert egyenes utasítást arra, hogy az itteni szerelőmunkásokat mindenféle hiu ígéretekkel elcsábítsa.

Brdickánál nagy összeg pénz találtak, melyet erre a célra bocsátottak rendelkezésére, személyazonosságára nézve azonban semmiféle igazolványt nem tudott felmutatni, miért is Reitter kapitány őt egyenesen csehországi illetőségi helyére akarta toloncoltatni s csak Hübsch itteni cukorgyári igazgató közbenjárásának köszönhető, hogy csak rendőri kísérettel utaztatták vissza Sarkadra, ellenben az elégtelenséget szító Perkovicsot a rendőrség hazatoncoltatta Boszniába. Brdicka természetesen égre földre esküdzött, hogy soha többé ilyen kétes manipulációba nem bocsátkozik.

Igy azután a cukorgyári szerelő-munkások között is hamarosan helyreállott a rend s a munka ma már zavartalanul tovább folyt.

Reitter rendőrkapitány egyben az esetről hivatalosan értesítette a nagyszalontai főszolgabírószágot, amelynek a területén a sarkadi cukorgyár épül, megkérve azt, tegyen intézkedéseket aziránt, hogy az esetleg innen titokban odamenő szerelő-munkások az ottani gyárnál ne kaphassanak foglalkozást.

TÁVIRATOK

Országgyűlés.

Az összeférhetlenségi törvény. — Az igazságügyi tárca.

Budapest, június 20. (A „Torontál” eredeti távirata.) A mai ülés egy részét a néppárti zavarcsinálóknak az a fogása foglalta le, hogy az összeférhetlenségi törvény revízióját összekeverjék a költségvetéssel s ezzel is hátráltassák az országos szükségletek elintézését. A néppárti fogás azonban nem keltett nagyobb visszhangot s hamarosan elvetették. Ezután megkezdheték az igazságügyi tárca költségvetésének tárgyalását. A mai ülés elején terjesztette be a pénzügyminiszter az indemnitásnak egy hónappal való meghosszabbításáról szóló javaslatát is.

A mai ülésen Berzeviczy Albert elnököt s miután megnyitja az ülést, Lukács László pénzügyminiszter beterjeszti

az indemnitásnak egy hónappal való meghosszabbításáról szóló javaslatot.

Utána Szmezsányi György és Sándor Pál személyeskedtek, majd Rakovszky István

az összeférhetlenségi törvény revíziójára

vonatkozó indítványát indokolta meg. Indokolása abból állott, hogy legutóbb két összeférhetlenségi ügyben hozott ítéletet próbált fejtegetni, miközben többszöri elnöki figyelmeztetésben volt része.

Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök kijelentette, hogy bár ő barátja az összeférhetlenségi törvény revíziójának, de Rakovszkynek az indokolása s a mostani idő nem erre való, miért is kéri az indítvány elvetését.

Justh Gyula, hogy még jobban pocsékolja az időt, névszerinti szavazást kérő ívet nyújtott át.

Az elnök el is rendelte a névszerinti szavazást, aminek az eredménye az volt, hogy az indítványt nagy többségben elvetették.

Most áttérhetek

az igazságügyi tárca

költségvetésének a tárgyalására.

A költségvetést Nagy Ferenc ismertette kiváló tudással s elfogadásra ajánlotta.

Utána Szalay László Kossuth-párti beszélt a költségvetés ellen.

Az ülés folyik.

A király Lainzban.

Budapest, június 20. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, a király a lainzi nyaralóban ma reggel unokájának férjét, Windischgrätz herceget fogadta. A jelentés szerint a király a legjobb egészségnak örvend.

A budapest—bécsi repülés.

Budapest, június 20. (A „Torontál” eredeti táv.) A budapest—bécsi repülőverseny eddigi egyetlen résztvevője, Bier főhadnagy ma reggel Nagymegyerről fel 8 órakor Budapestre röpült. A főhadnagy az utat 58 perc alatt tette meg. Bier főhadnagy délután 5 órakor Budapesten újból felszáll és Bécsbe röpül.

A békéscsabai dráma.

Budapest, június 20. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Békéscsabáról sürgönyzik, ma reggel 9 órakor folytatták a békéscsabai dráma ügyének a tárgyalását. A délelőtt egy része azzal telt el, hogy különböző ujságcikkeket olvastak fel, amelyekben Achim a Zsilinszkyeket támadja, másrészt pedig Achimot támadó cikkek foglaltatnak a lapokban. Ezután kihallgatják Achim unokahugát, Achim Ionát, aki Achim megöletésekor a házban volt. A leány látta bemenni a két Zsilinszky fiut Achimhoz s azt mondja, hogy hallotta, mikor a Zsilinszky fiuk azt kiáltották: „most megdöglesz!” Achim két szolgálja, Viczián Mátyás és Viczián Miklós egybehangzóan azt vallják, hogy a Zsilinszky fiuk azt mondták, hogy Achimot meg fogják ölni. Hallották, hogy a Zsilinszky fiuk rátámadtak Achimra, akit azután később véresen kifutni láttak. A tárgyalás folyik.

Vonatok érkezése és indulása Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1911. évi május hó 1-ső napjától.

ÉRKEZIK.

Nagybecskereki pályaudvarra.	óra perc
Temesvár—Versec—Zsombolyáról délelőtt	9:23
Pancsováról délután	5:15
Budapest—Szegedről reggel	6:22
Budapest—Szegedről délután	5:04
Szegedről délelőtt	9:25
Budapest—Nagykikindáról este	9:45
Szécsányból este	6:40

Nagybecskerek-bécsap. pályaudvarra.	óra perc
Zsomb.—Versec—Alibunár — Temesvárról este	8:15
Módosról reggel	11:29
Pancsováról reggel	8:27
Zsombolyáról keskenyvágányu vonalon reggel	8:23
Zsombolyáról keskenyvágányu vonalon délután	4:10
Zsombolyáról keskenyvágányu vonalon este	9:34
Szécsányból este	6:29

INDUL.

Nagybecskereki pályaudvarról.	óra perc
Pancsovára délelőtt	8:10
Pancsovára este	7:15
Szeged—Budapestre délelőtt	10:03
Szeged—Budapestre este	7:21
Szegedre délután	1:12
Nagykikinda—Budapestre reggel	5:10
Zsombolya—Temesvár—Versecre délután	4:15
Alibunárra reggel	3:33
Zsombolyára keskenyvágányu vonalon reggel	2:26
Zsombolyára keskenyvágányu vonalon délelőtt	11:55
Zsombolyára keskenyvágányu vonalon délután	5:25
Módosra délelőtt	11:00
Szécsányra reggel	6:31

Temesvár—módosai vonalon.	óra perc
Módosról—Temesvárra délután	2:10
Temesvárról—Módosig délelőtt	11:00

Módos—zsombolyai vonalon.	óra perc
Módosról—Zsombolyára délután	1:40
Zsombolyáról—Módosra délután	5:30

Szécsány—verseci vonalon.	óra perc
Szécsányról—Verseczre minden csütörtök és vasárnapon reggel	5:30

T ö z s d e.

Budapest, június 20. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdéi déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre)	23.94
Zab (októberre)	18.88
Rozs (októberre)	16.62
Tengeri (júliusra)	14.48
Tengeri (aug.)	14.66

elölös szerkesztő: **SOMFAI JÁNOS.**

4781. polg. sz. 1911.

630-1.1

Hirdetmény.

A pancsovai kir. törvényszék, mint birtokrendező bíróság közölni teszi, hogy Jankovics Dusan birtokos, kevedobrai lakos Kevedobra (Dobricza) község általános tagosításának megengedése iránt fenti szám alatt kérvényt nyújtván be, a kir. törvényszék, mint birtokrendező bíróság a kérelem tárgyalására határnapul Kevedobra (Dobricza) községhez az 1911. évi augusztus 7-ik napjának d. e. 9 óráját tüzi ki s arra az összes tagosító érdekelteket a „Budapesti Közlöny“-ben és a „Torontál“ című napilapban egyizben közölteendő hirdetéssel megidézi, az eljárás fogantatására Áts Nagy Ferenc pancsovai kir. törvényszéki bírót kiküldi s evégből neki az összes iratokat kiadja.

A kir. törvényszék figyelmezteti az érdekelteket, hogy a földmivelésügyi minisztérium 1911. évi május hó 27 én 64112/VI-3. sz. alatt azt a határozatot hozta, hogy az általános tagosításba a községi belsőségek kivételével a község határának egész területe bevonandó és hogy a tagosítás a községre nézve hasznos és célszerűen keresztülvihető.

Ennélfogva az 1909. évi Ig. min. rendelet 52. és 54. §-ai értelmében a kir. törvényszék a tagosítást el fogja rendelni, ha a tagosítást kívánók birtoka a község tagosítandó területének egynegyed részét kiteszi.

Az állami, törvényhatósági, községi vagyon, a közalapítványi javak, a közintézetek, a gyámság és gondnokság alatt levők birtoka a tagosítást kívánók birtokához fognak számíttatni; a tárgyaláson meg nem jelenő felek pedig úgy fognak számíttatni, mint akik a tagosításba beleegyeznek.

Pancsova, 1911 évi június 17.

A pancsovai kir. törvényszék, mint birtokrendező bíróság.
Stocker Antal, elnök.
Áts Nagy Ferenc, előadó, törvényszéki bír.

3708. sz. 1911. Nagyszentmiklós község elöljáróságától.

Arverési hirdetmény.

Nagyszentmiklós község elöljárósága közölni teszi, hogy a község II. és IV. számú vadászterülete 1911. évi aug. 1-től 1919. évi dec. 31-ig terjedő 7 évi 5 hó idő tartamára a községi képviselőtestület 101. kgy. 1911. sz. határozata értelmében Nagyszentmiklós községhez az 1911. évi július hó 4-én d. e. 9 órakor tartandó nyilvános árverésen bérbeadatik.

A II. sz. vadászterület kiterjedése: 2246 kat. h. 1443 □-öl, mely az „Egres“-re vezető út jobb oldalán fekszik és a szeged-temesvár-szászsebesi állami út bal oldalán levő utkaparó házig húzódik. Kikiáltási ára: évi 700 (hétszáz) kor.

A IV. sz. vadászterület a komlói-ut jobb oldalán Németszentmiklós, Nagyösz és Nyerő községek határáig terjed, 1914. évi dec. 31-ig az „Esztermajor“-ral együtt, azontul anélkül. Kiterjedése: 4790 kat. h. 1398 □-öl; kikiáltási ára évi 400 (négy-száz) kor.

Az árverés feltételei:

1. Az árverés megkezdése előtt a kikiáltási ár 10%-a bánatpénzként a községi pénztárba befizetendő.

2. A bánatpénz az első berrészletbe beszámítandó.

3. A bérösszeg f élvéneként előre, min-

den év augusztus és február 1-én a községi pénztárba befizetendő.

4. Késedelmes fizetés esetén a vadászterület bérlő kárára és veszélyére újból bérbeadatik.

5. A bérlő időközben fel nem mondhat.

6. A folyó évi 5 hónapjára eső bér az évi bérösszeg arányában f. évi aug. hó 1-én fizetendő le.

7. A község szarkákra és varjukra hajtóvadászatot tarthat.

8. Csapdák felállítása, vagy éjjeli vadászat tilos.

9. Az árverés és szerződéskötés összes költségeit, valamint a bérlet utáni kereseti adót bérlő köteles fizetni.

10. Az árverés bérlőre azonnal, a községre azonban csak képviselőtestületi és törvényhatósági jóváhagyás után válik kötelezővé.

11. Per esetén a nagyszentmiklói kir. járásbíróóság illetés.

Nagyszentmiklós, 1911. évi június 17.

637-1.1

A községi elöljáróság.

Uradalmak, mezőgazdák, cséplő gép tulajdonosok figyelmébe

Mentőszekrény

cséplőgépekhez, valamint a mentőszekrényhez tartozó összes cikkek külön is kaphatók

Melkuhn Dezső drogériájában

Nagybecskerek, Hunyadi-(fő)-utca.

Ugyanott az összes állatgyógyászati, gazdasági és fertőtlenítő cikkek is jutányos áron beszerezhetők.
608-3211

Nagybecskerek rt. város polgármesterétől.

11782. sz. kig. 1911.

Arverési hirdetmény.

Az usztavai csolnakátviteli jog gyakorlásának bérbeadása céljából 1911. évi június 26-án d. e. 9 órakor a város-házi épület II. tanácsnoki irodájában árverés fog tartatni, melyhez az árverelni szándékozók ezennel meghívom.

Az árverési feltételek ugyanazon irodában a hivatalos órák alatt betekintheők.
Nagybecskerek, 1911. évi június 17.

Dr. Perisics Zoltán,
polgármester.

635-1.1

Irodai alkalmazott felvétetik

helybeli iparvállalatnál. —
— Cim a kiadóhivatalban.

A nagybecskereki m. kir. állam-
— építészeti hivatalnál egy

állami dijnoki állás
üresedésben van.

Jó írásu egyének pályázhatnak.

Az állás jul. 1-én elfoglalandó.

628-3.2

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál Nagybecskereken.

1057. sz. 1911.

Alibunár község elöljáróságától.

Hirdetmény.

Alibunár község elöljárósága a községi képviselőtestületnek 69. és 29/1907., továbbá 11/1911. kgy. és a törvényhatóságnak 92/4—1907. számú határozatai alapján a községi dűlőutakat, a község tulajdonát képező legelőt és szántókat, valamint az adományozott és elfoglalt (usurpált) házhelyeket és kerteket a telek-könyvi állapotnak megfelelően okleveles mérnökkel *felmérteni és térképeztetni kívánja.*

Ezen munkálat vállalat útján leendő biztosítására ajánlati árlejtést hirdetünk s az ajánlatok beadására határnapul f. évi július 6-ának déli 12 órája tüzetik ki.

A résztes feltételek a jegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.
Alibunár, 1911. évi június 13.

623-3.3

Elöljáróság.

Tizezer korona

kézpénz lefizetése mellett kapható Nagybecskereken közvetlenül a város mellett egy

14 holdas szőlő.

A vételár hátralevő része évi részletekben törleszthető. A szőlőt esetleg két parcellában is eladják. —

Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

472-x 14

4892. sz. 1911.

A törökbecsei járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetmény.

Torontálvármegye törökbecsei járásához tartozó Beodra községben megüresedett *segédjegyzői állásra* ezennel pályázatot hirdetnek.

Felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883: I. t.-cikk 6. §-a, illetve az 1900: XX. t.-c. 3. §-ában előirt képesítésüket, valamint eddigi alkalmaztatásukat és nyelvismeretüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket hozzám 1911. évi július 4-ig nyújtják be. A később érkező kérvényeket nem fogom figyelembe venni. A szerb nyelv tudása okvetlen szükséges.

A segédjegyző javadalmazása 1000 kor. évi fizetés.

A választás napját a pályázati határidő lejártá után fogom kitűzni.

Törökbecse, 1911. évi június 11.

Báró dr. Csávósy Ignác,
főszolgabíró.

622-3.3

Mentőszekrények

cséplőgépek és egyéb gépekhez darabja 36 és 40 kor.

Mentőszekrény kiegészítések

beküldendő jegyzék után jutányosan.

Sérvkötők

3 kor.-tól 8 kor.-ig, kívánatra választék küldetük.

Irrigátorok, fecskendők, gummiáru, Brunswatta, pólyák, tejszivók, gyermekágyi kellékek nagy választékban kaphatók

Kovács Sándor drogériája
Nagybecskereken.

Telefon 43.

Telefon 43.

521-(4)12.